

Rokavnik (rekeljc) in klobuk vrgla sta nekoliko v stran; isto tako tudi prazno listnico Cestarjevo. Tudi onih par umazanih bankovcev, katere bila sta Plahtača na stran dejala, našlo se je v pomendramen žitu. Prej kot sta Plahtača Cestarja ob poti med njivami zapustila, sta ga po rokah in obrazu še dobro opraskala, poleg njega pa precej grčavi krepeteljc ležati pustila. Vse to napravila sta Plahtača v namen tako, češ: mislilo bode se, da je bil Cestar po kakem hudobnežu vzunaj na prostem roparsko napaden in okraden.

Cestar zbudil se je iz svojega šnopsarskega diha še le drugo jutro zunaj na prostem potem, ko ga je bilo solnce dobro ogrelo. Tresil se je na vsem životu. Ko se je slednjič dobro ogledal, v kakem stanu je ter opazil, pa je ob ves denar, bilo mu je kar za obupati, ne sicer za-to, ker ne bode mogel davkov plačati, marveč za to ker mu nič več za šnops in za Plahtačko ostalo ni.

Cestarjevemu razdevajočemu gospodarstvu prišla je sodnija na sled; preklicala ga je kot zapravljica ter mu postavila varuha. Ker pa uže tako več s čem gospodariti bile ni, izročilo se je Cestarjevo zanemarjeno posestvo novemu pridnemu gospodarju; ta poplačal je dolgove, popravil poslopja in hlev zopet se živino napolnil. Bivši Pristopnik imel je se ženo svojo pri novem gospodarju le še kot najpotrebnejšo obleko in navadno, hrano do smrti svoje izgovorjeno. Za koristno delo pa Pristopnik ni bil več sposoben; kadar je in tam z kakim malim opravilom si prislužil soldek, zapil ga je brez odloga pri Plahtaču na šnopsu. Za cerkev ni več dosti maral. Kadar je bilo ob nedeljah lepo vreme, polegal je navedno na tratini ob cesti vodeči v farno cerkev med tem, ko so drugi ljudje hodili po svojo krščansko dolžnost. Prav pogostoma je ob takih prilikah vse, kar je božjega in poštenega, proklinjal. Slednjič vzal je konec v neki mlaki, kamor bil se je šnopsa pijan prekopičnil.

Nad njim se je popolno vresničil slovenki pregovor: „Pijanec se spreobrne, kadar se v jamo, zvrne.“ Nesrečni šnops!

(Dalje prihodnjič.)

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Konec)

Previdna politika v državnem gospodarstvu pro vzočila je vidno zboljšanje naših finančnih razmer in vse to je pospeševalo našo trgovino in obrtnost. Razcvet narodnega pouka vplival je močno na naše trgovinske in obrtniške kroge je podpiral izpolnjevanje naloge pri združenem delu kulturnega napredka. Svetovna razstava l. 1873 pričala je o velikim napredku naše države v zadnjih desetletjih in leto za leto se ponavljajoče razstave dokazujeja, da napredujemo v trgovini, industriji, in obrtnosti.

To so le veliki obrisi, v katerih sem skušal predočiti delo, katero je pod pokroviteljstvom Nj. veličanstva povsod napredovalo, vsled česar imajo naši trgovski in obrtniški krogi pred vsemi drugimi povod, dostojno praznovati štiridesetletno vladarstvo našega cesarja.

Cesar Fran Josip I. zviško mišljenje samo nam je kažipot, kako naj se to zgodi, Nj. veličanstvo ne smatra bliščeče in šumeče veselice kot izraz čaščenja in ljubavi svojiž narodov, temveč želi, da se ti čuti izražajo v tihih delih blage človečnosti in ljubezni do bližnjega.

Menim torej, da govorim iz vseh čislanih udov, ako predlagam: Slavna zbornica naj v tem zmislu praznuje veselo spomenico ter naj izvoli odsek iz predsednika in tajnika in drugih udov, kateremu se je najprvo posvetovati o načinu, kako bi se v zmislu presvetlega vladarja dostojno praznovala velepomnljiva štiridesetletnica, in o tem poročati zbornici.

Ko je zbornica temu nasvetu jednoglasno pritrdila izvoli v odsek gospode: Frana Kolmana, Maksa Krenerja Ivana Perdana, Vasa Petričiča in Frana Ks. Souvana.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko imela je, kaker smo že javili, dne 21. avgusta l. 1888. redne sejo pod predsedništvom gospoda zborničnega predsednika Josipa Kušarja, v navzočnosti gospoda c. kr. viadnega svétnika Antona Globočnika in naslednih gdspodov zborničnih svétnikov: Oroslav Dolenca, Frana Hrena, Frana Kolmana, Karla Luckmanna, Blaža Moharja, Frana Omerso, Tome Pavšlerja, Josipa Ribiča, Fr. Ks. Souvana. Ljud. Wriessniga, in Jerneja Žitnika.

Gospod zbornični predsednik izjavi, da je za sklepčnost dovolno število članov navzočnih, otvori sejo in imennje overovateljema zapisnika gospoda zborničnega svétnika: Frana Kolmana in Karola Luckmanna, Potem naznani, da je povodom godu presvetlega cesarja Franca Josipa I. prosil gospoda c. kr. deželnega predsednika barona Winklerja, da izvoli na Najvišjem mestu izraziti najjudanejše čestitke trgovske in obrtniške zbornice. Nato došel mu je naslednji dopis c. kr. deželnega predsedništva z dne 20. avgusta 1888. št. 2237 pr.: „Vaše blagorodje! Njega ces. kr. apostolsko veličanstvo blagoizvolilo je zahvaliti se najmilostneje za čestitke, ki jih je Vaše blagorodje izrazilo v imenu trgovske in obrtniške zbornice povodom Najvišjega rojstnega dne. Čast mi je to javiti Vašemu blagorodju vsled brzojavke gospoda glavnega pobočnika Njega veličanstva z dne 19. t. m. v nadaljne objavljenje. Naj prejme Vaše blagorodje zagotovilo mojega popolnega spoštovanja.“

Zbornica sprejela je to poročilo z vidnim zadovoljstvom.

Zbornični predsednik spominja se potem z laskavami besedami bivšega poslanca zborničnega v deželnem zboru, dne 23. julija 1888 umrloga visokorodnega

gospoda Gustava grofa Thurn-Valsasine, na čegar rakev položila je zbornica venec in čegar pugreba se je udeležil on z več gospodi zborničnimi svetniki. Govornik prosi zbornico v znamenje, da ga hoče v dobrem spominu ohraniti, da vstane s sedežev. Zbornica to stori.

I. Rapisnik zadnje sednje ze odobri.

II. Gospod zbornični svetnik Fran Ks. Souvan poroča, da so se najodličnejši posestniki občine sodražiške obrnili do č. kr. poštne in brzojavne ravnateljstva v Trstu s prošnjo za napravo brzojavne postaje in da je c. kr. postno in brzojavno ravnateljstvo izročilo zbornici v izjavo. Odsek se je natanko pečal s prošnjo ter se uveril, da šteje občina sodražiška 15 krajev, kateri so pri zadnjem številjenju imeli 2563 prebivalcev, od katerih je 732 v trgu Sodražici. Tukaj je 34 trgovcev in obrtnikov, vrhu tega je v krajih, spadajočih v občino; Zamoštec, Nova Štifta, Ravni dol, Šigmarice, Podklanec, Globelj in Vinice 47 obrtnikov. Posebno je treba poudariti, da je vrhu tega v Sodražici znatna trgovina z lesnim blagom kot domačimi obrtnimi izdelki, kateri se koti retri, sita, škafi, sklede itd mnogo prodajejo na vse strani. Vrhu tega pospešovala bi naprava brzojavne postaje znatno tudi ostalo trgovino. Gozdovi so toliki, da se znatno izvažajo rezan in drug les ter tudi lesno blago. Odsek priznaje z ozirom na zdanje trgovinske odnose, da je potreba brzojavne postaje v Sodražici, ter predlaga: Zbornica naj priporoča napravo te postaje pri poštne in brzojavne ravnateljstvu v Trstu. — Predlog je bil sprejet,

III. Gosp. zbornični svetnik Karol Luckmann poroča, da je linška zbornica poslala prepis peticije, s katero se je obrnila radi obdačenja podružnic do c. kr. finančnega ministerstva, naši zbornici s prošnjo, da **podpira** to peticijo.

V peticiji se navaja, da je uprašanje obdačenja tistih podružnic, katere si ustanavljajo posamične tvornice za prodajanje svojih izdelkov zunaj svojega obrtvališča, nadalje tistih podružnic, ki si jih ustanavljajo banke in druge družbe, treba zakonito urediti. Samo ob sebi se umeje, da je glavno podjetje s svojimi nesamostalnimi podružnicami vred le jeden jedini davčni objekt in da se sme obdačiti le z jedno jedino dobitkovino in dohodarine.

Za državo je vsekakor vse jednako, kje se jej plačujejo davki. Za njo je vse jedno, ali se jej ves davek, ki ga ima plačati katera tvrdka, plačuje na Dunaju, ali le jeden del pri davčni blagajnici v mestu glavnega podjetja, drug del pa pri davčni blagajnici v stajališču njenih podružnic.

Toda to uprašanje je zelo važno za deželo in občine, v katerih se nahajajo take podružnice, kajti ker si morajo največji del svojega potrebnega denarja omisliti z dokladami od davkov, imajo tudi pravico do tega da taka s podružnicami spojena podjetja ne plačajo svojih davkov vseh v mestu glavnega podjetja, ampak po

razmerni razdelitvi tudi v stajališčih posamičnih podružnic.

V prvem slučaju ne doprinašajo ta podjetja čisto nič k deželnim in občinskim bremenom stajališča svojih podružnic, ker je gotovo neopravičeno, ako pomislimo, da imajo te podružnice in njih uradniki svoje koristi od občinskih stroškov za cesto, zdravstveno redarstvo, šole itd, in bi tedaj morali tudi razmerno k temu doprinašati.

Dežele in občine imajo tedaj pravico zahtevati, da take v njih področje nahajajoče se podružnice tudi prevzamejo razmerno njih bremena, a to bode, ker se zdaj ves davek plačuje le v mestu glavnega podjetja, le s tem mogoče, da se z zakonom določi, da s podružnicami spojena podjetja le primeren del svoje dobitkovine in dohodnine plačajo v mestu glavnega podjetja, drugi del pa bo razmerno razdelitvi davčnim uradom tam, kjer so podružnice.

Kako to razdelitev urediti, to more dognati po unanjih znamenjih o obsegu glavnih podjetij ali podružnic.

Konečno je treba še omeniti, da s to preuredbo prakse, za katero se tu gre, ne bi bila taka s podružnicami spojena podjetja bolj obremenjena, kajti, kakor za državo, tako je tudi za podjetje vse jedno, ali naj ves davek v mestu glavnega podjetja, ali pa le jeden del v ostalem enakih davkov plačajo tamkaj, drugi del pa pri podružnicah. Doklade, ki bi jih imele plačevati te tvrdke, bile bi navadno manjše, ker so v navadnem mestu glavnega podjetja, namreč na Dunaju, večje deželne in občinske doklade, nego v deželah.

Odsek pritrjuje temu in predlaga: Zbornica naj priporoča prošnjo linške zbornice. — Predlog je bil sprejet.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz ljubljanske okolice. 30. avgusta (Šolsko). Šolstvo je v tem okraju v pretečenih šestih letih prav pošteno napredovalo. Nove šole ustanovile so se v Hrušici in Pirničah; stare razširile pa na Vrhniki, Dobrovi v Šiški in Preserji. Nove šole enorazrednice v Bevkah, Tomišlju in pri sv. Martinu ob Savi bodo se v kratkem ustanovile, a one v Borovnici, na Igu in v Šmariji pa razširile v tri in štirirazrednice. Da se šolstvo v tem okraju tako krepko razvija, gre vsa čast in hvala v prvi vrsti neutrudljivemu delovanju p. n. gospoda c. kr. okrajnega glavarja Janeza Mahkota, kateri za napredek šolstva v svojem okraju v resnici prav po očetovsko skrbi. V drugi vrsti je pa tudi učiteljstvo sploh za šolo vestno vneto in zelo delavno.

Na Vrhniki in v Šentvidu nad Ljubljano nameravajo se ustanoviti obrtniško-nadaljevalni tečajji za mladino temu poduku pristopno.